

- 1. Kuntaosuuden lisääminen Helsingin seudun liikennelaitokselle (HSL) ikäihmisten joukkoliikenteen käytön lisäämiseksi**
2. Arhinmäen erottaminen apulaispormestarin tehtävästä
3. Koko Helsingin empirekeskustan suojeleminen on säilytettävä asemakaavassa
4. Kustaankartanon seniorikeskuksen alueen suojelehdotus
5. Helsinkiin uusi lentokenttä
6. Aloite kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi
7. Lintuystävällinen rakentaminen + Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta

Helsingin Eläkeläisjärjestöt HEJ ry

Helsingin kaupunginvaltuusto

Asia: Kuntaosuuden lisääminen Helsingin seudun liikennelaitokselle (HSL) ikäihmisten joukkoliikenteen käytön lisäämiseksi

Helsingin kaupungin strategiassa ja HYTE-ohjelmassa on useita tavoitteita, hyviä tapahtumia ja projekteja, joiden tarkoitus on, että jokaisella iästä ja terveydentilasta riippumatta on hyvä elämä. Siihen kuuluvat mm. toimeentulo, asuminen, omien arjen asioiden hoito, sote-palvelukäynnit monenlainen harrastustoiminta, vapaaehtoistoiminta. Niiden toteutumisessa tärkeitä ovat oma liikunta ja toimiva joukkoliikenne. Helsingissä yli 65 v on noin 114 000. Ikäihmisten joukko kasvaa jatkuvasti.

Joukkoliikenteen käyttöä pitää lisätä ikäihmisten keskuudessa. Se auttaa ikäihmisten omaa liikkumista ja tuottaa säästöjä pitkällä tähtäimellä. Helsingin kaupunginhallituksen lausunnossa HSL: n toiminta.-ja taloussuunnitelmassa 2024- 2026 on useita esityksiä mitkä lisäisivät ikäihmisten joukkoliikenteen käyttöä.

Helsingin Eläkeläisjärjestöt HEJ ry esittää, että lippujen hinnat on pidettävä kohtuullisina. Ikäihmiset käyttävät paljon kertalippuja, joiden hintaa HSL on jatkuvasti korottanut. Yli 70 vuotiaiden tulee saada 50 %:lla alennettu kertalippu, että pienituloisen ikäihminen pystyy liikkumaan tarvitsemansa lyhyenkin matkan. Osa pienituloisista ikäihmisistä ei pysty käyttämään sarjalippuja. Ikäihmisten joukkoliikenteen käytön lisäämiseksi kaupungin valtuuston tulee lisätä kuntaosuutta. Myös HSL: n liikennejärjestelyjen tulee tukea ikäihmisten liikkumismahdollisuuksia. Pysäkkivälejä ei tule pidentää.

Helsingissä 10.10.2023

Raija Hukkamäki
puheenjohtaja

Erik Wallin
sihteeri

Helsingin Eläkeläisjärjestöt HEJ ry

Jäsenjärjestöt

Eläkeliiton Helsingin piiri ry, Eläkeläisten Helsingin Aluejärjestö ry,

Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri ry, Helsingin Kansallinen Senioripiiri ry,

Helsingin Kristilliset Eläkeläiset ry, Helsingin kunnalliset Eläkeläiset ry

Helsingin senioriopettajat ry, Samrådet i SPF Helsingfors rf

[Helsingin Eläkeläisjärjestöt HEJ ry](#)

15.2.2024

Kunnan jäsenen aloite, kuntaosuuden lisääminen Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle ikäihmisten joukkoliikenteen käytön lisäämiseksi

Hyvät Helsingin Eläkeläisjärjestöt HEJ ry:n jäsenet

Kiitos aloitteesta, jossa esitätte, että Helsingin kaupungin tulisi lisätä kuntaosuuttaan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle (HSL), jolla voitaisiin alentaa ikäihmisten lippujen hintoja ja näin lisätä ikäihmisten joukkoliikenteen käyttöä. Aloitteessa esitetyt näkökohdat ikäihmisten liikkumisen tärkeydestä sekä vapaa-ajan toimintaa osallistumisesta terveyttä edistävinä tekijöinä, ovat hyvin tärkeitä ja arvokkaita.

HSL vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä ja kahdeksassa muussa kunnassa Helsingin seudulla. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Kakki päätökset lippulajeista, lippujen hinnoista ja pysäkkiväleistä kuuluvat yksin HSL:n toimivaltaan.

HSL on viimeksi uudistanut tariffijärjestelmänsä vuoden 2019 keväällä. HSL pyrki yhtenäiseen ja koko seudulla samoilla periaatteilla toimivaan lippu- ja hinnoittelujärjestelmään. Tämä tavoite koski myös erityisryhmien alennusperusteita. Uuden tariffijärjestelmän valmistelu tapahtui useassa vaiheessa yhteistyössä kuntien kanssa.

Nykyisessä seudullisessa tariffijärjestelmässä ei ole käytössä kuntakohtaista lippujen hinnoittelua. Järjestelmä perustuu HSL-kuntien kesken yhtenäisiin kustannustenjaon periaatteisiin ja lipun hintoihin. Nykyisessä mallissa yksittäinen kunta ei voi omalla päätöksellään kasvattaa subvention osuutta (kuntaosuus) ja siten vaikuttaa omien kuntalaistensa tai tiettyjen erityisryhmien lippujen hintoihin. Subvention määrää tai tariffijärjestelmän muutoksia koskevat päätökset tehdään yhteisesti HSL:n ja sen jäsenkuntien kesken. Lippujen hinnoittelusta päättää HSL:n hallitus.

Koronapandemian aiheuttama matkustajamäärien lasku yhdessä seudullisen joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen tehtyjen merkittävien panostusten kanssa on luonut viime vuosina painetta nostaa sekä joukkoliikenteen subventiota että lipun hintoja yleisesti. Helsingin kaupunginhallitus on HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaa koskevissa vuosittaisissa lausunnoissaan todennut, että HSL on viime vuosina korottanut voimakkaasti helsinkiläisten eniten käyttämien AB-lippujen hintoja erityisesti kertalippujen osalta. Lausunnoissa on lisäksi todettu, että alennusryhmille myönnettyjen alennusten ulottamista kertalippuihin tulee selvittää.

HSL on vuoden 2024 alusta alentanut AB-vyöhykkeen lippujen hintoja. Alennus oli kertalippujen hinnoissa noin 5 % ja kausilipuissa noin 6 %. Vuoden 2024 alusta alkaen aikuisten AB-vyöhykkeen kertalipun hinta on 2,95 euroa. Kertalippuja ovat oikeutettuja ostamaan 50 prosentin alennuksella Kelalta kansan- tai takuueläkettä tai kuntoutustukea saavat.

70 vuotta täyttäneet (ja opiskelijat) saavat alennusta kausilippuista. Alennus on 40 %, jolloin 30 päivän AB-lippu maksaa 40 euroa, mikä vastaa 1,33 euroa päivää kohden. Kausilippu tulee näille ryhmille nykyisellä tariffilla kertalippuja edullisemmaksi, jos kuukauden aikana tekee yli 14 joukkoliikennematkaa.

Juhana Vartiainen
pormestari

1. Kuntaosuuden lisääminen Helsingin seudun liikennelaitokselle (HSL) ikäihmisten joukkoliikenteen käytön lisäämiseksi
2. **Arhinmäen erottaminen apulaispormestarin tehtävästä**
3. Koko Helsingin empirekeskustan suojeleminen on säilytettävä asemakaavassa
4. Kustaankartanon seniorikeskuksen alueen suojelehdotus
5. Helsingin uusi lentokenttä
6. Aloite kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi
7. Lintuystävällinen rakentaminen Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta

Lähettäjä: Kuntalaisaloitepalvelu <noreply@kuntalaisaloite.fi>
Lähetetty: maanantai 17. heinäkuuta 2023 9:35
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Aihe: Kuntalaisaloite: Arhinmäen erottaminen apulaispormestarin tehtävästä

Saate kunnalle

Kuntalaisaloite - Helsinki

Arhinmäen erottaminen apulaispormestarin tehtävästä

Helsinki

Aloite luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 16.7.2023

Aloitteen julkaisupäivämäärä 17.7.2023

On jo moneen kertaan toteennäytetty, ettei Arhinmäellä ole edellytyksiä hoitaa tehtäväänsä apulaispormestarina. Aikaisempien töppäilyjensä lisäksi, hän ei selvästikään halua kantaa vastuutaan viimeisimmästä rikoksestaan, vaan jopa markkinoi sillä itseään ja näin tekee pilkkaa veroa maksavista kaupunkilaisista: Ilta Sanomat 15.7.2023: Paavo Arhinmäki harmittelee The Guardianille kohugraffitin nopeaa poispesemistä: ”En ehtinyt edes kunnon kuvia ottaa” ”Juhannuksena laittoman graffitin tekemisestä kiinni jäänyt Paavo Arhinmäki kertoo brittilehdelle teoksestaan ja omasta historiastaan graffitien parissa.”

Vaadin Arhinmäen erottamista tehtävästään. Pakko lähestyä päättäjiä tätä kautta, kun Helsingin kaupungin päättäjät eivät vastaa kaupunkilaisten yhteydenottoihin, kuten sähköpostiviesteihin. Myöskään kaupungin palautejärjestelmästä ei ole tullut mitään vastausta pyynnöistä huolimatta. Kaupunkilaisten äänet näyttävät joutuvan bittiavaruuteen.

Lisätiedot

https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009721152.html?fbclid=IwAR0hsSQy7NyUtp8icsjxpWokSCMjPShaQ9WUAMXn-lOgtBosTeKUhaNRnvo_aem_AciPQErqlXXKf6hDaqAaNWxfeOb-ygI8Q1ThF6nB6Pqz-U-EkQqV3Rm72KcNZbv8ibE

Vastuuhenkilö

Alla on linkki aloitteen julkiselle sivulle Kuntalaisaloite.fi-palvelussa.
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/32867>

Jos aloitteeseen on lisätty video

Video on katseltavissa aloitteen sivulla Kuntalaisaloite.fi-palvelussa.

Kunta voi lisätä vastauksen aloitteelle kuntalaisaloite.fi palvelussa tekstinä ja/tai liitetiedostona.

Kunnan vastaus tulee julkiseksi verkkopalvelussa.

Huom. Kunnan vastaus ei saa ilman henkilön lupaa sisältää yksityishenkilön nimeä, sähköpostiosoitetta, puhelinnumeroa tai muuta yksityistä henkilötietoa.

Lisää kunnan vastaus aloitteeseen:

<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/municipality-login?management=Rop455YnROvRD4nHzOSmFZDJeWDKlrKevRx1Kz1y>

Tämä viesti lähetettiin Kuntalaisaloite.fi-palvelun kautta.

Katso aloite palvelussa

<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/32867>

Epäiletkö että viesti tuli väärään osoitteeseen? Ole hyvä ja poista tämä viesti.

11.8.2023

Kunnan asukkaan aloite apulaispormestarin erottamiseksi

Hyvä Xxxx Xxxxxx

Vaadit kuntalaisaloitepalvelussa tekemässäsi kuntalaisaloitteessa apulaispormestari Paavo Arhinmäen erottamista. Apulaispormestarin tehtävä on luottamustehtävä ja tämä luottamus on kaupunginvaltuuston käsissä. Pormestarin ja apulaispormestarin erottamisesta säädetään kuntalaissa. Lain 6 luvun 34 §:n mukaan valtuusto voi erottaa pormestarin ja apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta. Asia tulee vireille kunnanhallituksen esityksestä tai vähintään neljäsosan valtuutetuista tehtyä sitä koskevan aloitteen.

Olen käynyt apulaispormestari Arhinmäen kanssa asiasta vakavan keskustelun heti tapahtumien tultua minun tietooni. Arhinmäki pahoitteli tapahtunutta syvästi ja vilpittömästi. Hän on pahoitellut tekemäänsä myös julkisesti ja pyytänyt asiaa laajalti anteeksi. Arhinmäki tulee kantamaan henkilökohtaisesti rikosoikeudellisen vastuun teostaan.

Juhana Vartiainen
Pormestari

1. Kuntaosuuden lisääminen Helsingin seudun liikennelaitokselle (HSL) ikäihmisten joukkoliikenteen käytön lisäämiseksi
2. Arhinmäen erottaminen apulaispormestarin tehtävästä
3. **Koko Helsingin empirekeskustan suojeleminen on säilytettävä asemakaavassa**
4. Kustaankartanon seniorikeskuksen alueen suojeluehdotus
5. Helsinkiin uusi lentokenttä
6. Aloite kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi
7. Lintuystävällinen rakentaminen + Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta

Lähettäjä: Kuntalaisaloitepalvelu <noreply@kuntalaisaloite.fi>
Lähetetty: tiistai 24. lokakuuta 2023 9:18
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Aihe: Kuntalaisaloite: Koko Helsingin empirekeskustan suojelu on säilytettävä asemakaavassa

Saate kunnalle

Kuntalaisaloite - Helsinki

Koko Helsingin empirekeskustan suojelu on säilytettävä asemakaavassa

Helsinki

Aloite luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 23.10.2023

Aloitteen julkaisupäivämäärä 24.10.2023

Valtioneuvoston linnan kortteli suojeltiin kokonaisuudessaan vuonna 1980. Kesällä 2022 Helsingin kaupunki aloitti asemakaavamuutoksen, jolla valtioneuvoston linnan sisäpihalla sijaitsevan Painotalon suojelu poistetaan. Taustalla on valtioneuvoston halu purkaa Painotalo ja rakentaa tilalle suurempi rakennus, jotta useampien ministeriöiden tilat olisi mahdollista siirtää Valtioneuvoston linnan yhteyteen.

Empiretyylinen Painotalo on rakennettu vuosina 1897-1900 ja se muodostaa osan Valtioneuvoston linnan yhtenäisestä sisäpihasta. Rakennus muodostaa tyyllisesti osan Helsingin mittaamattoman arvokkaasta, vielä varsin yhtenäisestä empirekeskustasta siitä huolimatta, että se on rakennettu myöhemmin kuin pääosa muusta empirekeskustasta.

Suunniteltu asemakaavan muutos tarkoittaisi käytännössä Painotalon tuhoutumista. Samalla Helsingin empirekeskusta menettäisi pysyvästi yhden rakennuksistaan, jota ei koskaan tulla saamaan takaisin.

Painotalon suojelun säilyttäminen asemakaavassa on tarpeellista, jotta voimme estää helsinkiläisten mittaamattoman arvokasta kulttuuriperintöä tuhoutumasta.

Lisätiedot

Lisätietoja asian taustasta: <https://yle.fi/a/74-20055803>

Vastuuhenkilö

Alla on linkki aloitteen julkiselle sivulle Kuntalaisaloite.fi-palvelussa.
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/34495>

Jos aloitteeseen on lisätty video

Video on katseltavissa aloitteen sivulla Kuntalaisaloite.fi-palvelussa.

Kunta voi lisätä vastauksen aloitteelle kuntalaisaloite.fi palvelussa tekstinä ja/tai liitetiedostona.

Kunnan vastaus tulee julkiseksi verkkopalvelussa.

Huom. Kunnan vastaus ei saa ilman henkilön lupaa sisältää yksityishenkilön nimeä, sähköpostiosoitetta, puhelinnumeroa tai muuta yksityistä henkilötietoa.

Lisää kunnan vastaus aloitteeseen:

<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/municipality-login?management=QFPRaTEU8zfrmlirUmMypZwDuolOIHuB7F6jJhal>

Tämä viesti lähetettiin Kuntalaisaloite.fi-palvelun kautta.

Katso aloite palvelussa

<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/34495>

Epäiletkö että viesti tuli väärään osoitteeseen? Ole hyvä ja poista tämä viesti.

20.03.2024

Apulaispormestari

Kunnan asukkaan aloite empirekeskustan suojelun säilyttämiseksi

HEL 2023-013663 T 10 03 10

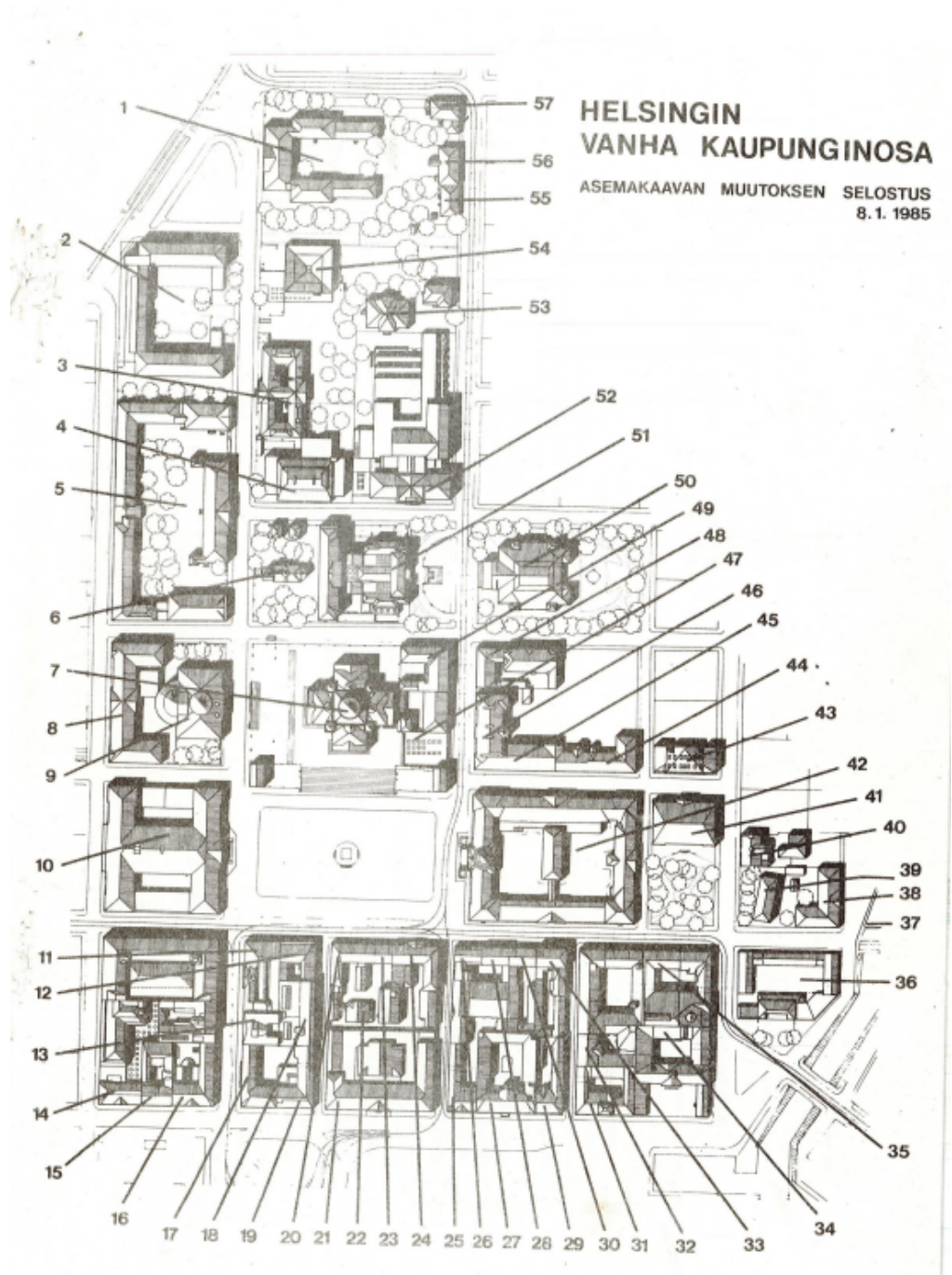
Hyvä Xxx Xxxxxxx, kiitos aloitteestanne. Helsingin arvokas empirekeskusta on suojeltu asemakaavalla vuonna 1988 vahvistetussa asemakaavassa. Kaava on nimeltään ”Helsingin vanha kaupunginosa”. Kaavassa käytännössä kaikki alueen rakennukset suojeltu. Kaava-alue käsittää alueen Kauppatorilta yliopiston Unioninkadun varren rakennuksiin. Leikkeenä olevassa kaavan selostuksen kannessa näkyvät kaavan rajausta ja suojellut rakennukset. Alue on myös kokonaan rajattu aluesuojelumerkinnällä -s.-s.-s.-s.-

Painotalon suojelun purkamista on esitetty Valtioneuvoston linnan asemakaavassa, jonka hyväksymistä kaupunkiympäristölautakunta on 7.11.2023 esittänyt kaupunginhallitukselle. Valtionjohdon tarpeiden ja rakennussuojelun ristipaineet näkyivät myös lautakunnassa, jossa asiasta äänestettiin. Kaava etenee seuraavaksi kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyyn. Asemakaava ei edellytä purkamista, vaan laajennuksen voisi tehdä myös Painotalo säilyttäen.

20.03.2024

Apulaispormestari

Lisätiedot

Anna Villeneuve, erityisasiantuntija, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Apulaispormestari

20.03.2024

Apulaispormestari

Anni Sinnemäki
apulaispormestari

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

1. Kuntaosuuden lisääminen Helsingin seudun liikennelaitokselle (HSL) ikäihmisten joukkoliikenteen käytön lisäämiseksi
2. Arhinmäen erottaminen apulaispormestarin tehtävästä
3. Koko Helsingin empirekeskustan suojeleminen on säilytettävä asemakaavassa
4. **Kustaankartanon seniorikeskuksen alueen suojelehdotus**
5. Helsinkiin uusi lentokenttä
6. Aloite kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi
7. Lintuystävällinen rakentaminen + Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta

Ehdotamme, että kaupunkiympäristövirasto tekee suojeluesityksen Kustaankartanon seniorikeskuksen kulttuurihistoriallisesti arvokkaasta puistoalueesta ja K-talon Kartanoravintolan aikansa upeasta juhlasalista sen eteisauloiineen.

Seniorikeskus on täyttänyt tänä vuonna 70 vuotta ja alueella on säilynyt hyvin 50-luvun ihmisläheinen arkkitehtuuri. Rakennusten lomassa on alkuperäistä metsää. Alueen länsiosassa on viehättävä suihkulampi esityslavoineen. K-rakennuksen sisäänkäynnin vieressä sijaitsee virkistävä suihkulähde patsaineen ja terasseineen.

Meitä oulunkyläläisiä sekä Kustaankartanon palvelukeskuksen asiakkaita huolestuttaa kovasti nykyisten Tuusulanväyläbulevardin suunnitelmien tulevat vaikutukset alueeseen. Suunnitelmissa näyttää Tuusulantien levenevän ja lisäksi reunustuvan korkeilla asuinrakennuksilla.

Alueen kaunis puisto on tärkeä henkireikä laajan alueen asukkaille sekä seniorikeskuksen asukkaille vierailijoineen. Sen merkitys tulee kasvamaan Oulunkylän keskustan muutosrakentamisen uusilla asukkailla.

Tästä alueesta on kerrottu enemmän: [https://kaupunginosat.fi/oulunkyla/makitorpan-kotikaupunkipolku/kohta 13 Kustaankartano](https://kaupunginosat.fi/oulunkyla/makitorpan-kotikaupunkipolku/kohta_13_Kustaankartano).

Ehdotuksen esittäjä:

Ehdotusta puoltavat:

Marja Marko, Oulunkylä-Seura ry:n puheenjohtaja

Kaija Rantalainen-Huber, Kustaankartanon asiakasneuvoston jäsen

---

20.03.2024

Apulaispormestari

Kunnan jäsenen aloite Kustaankartanon seniorikeskuksen suojelemiseksi

HEL 2023-014177 T 11 03 02

Hyvä Xxxxxxx Xxxxxxx, kiitos kiinnostavasta aloitteestanne! Kysyin asemakaavoituksesta, mikä Kustaankartanon seniorikeskuksen suunnittelutilanne on tällä hetkellä:

Kustaankartanon alue on rajattu Mäkelänkadun bulevardikaupungin kaavarungon suunnittelualueen ulkopuolelle. Kustaankartanon kokonaisuuden asemakaavallinen suojeleminen voidaan kuitenkin tarkastella siinä vaiheessa, kun bulevardikaupungin osa-alueen asemakaavoitus on ajankohtainen tuolla kohdilla. Tämänhetkisen arvion mukaan asemakaavoitus tulee ajankohtaiseksi lähempänä 2030-luvun vaihdetta. Rakennushistoriallisen tai ympäristöhistoriallisen selvityksen tekemistä voidaan harkita, jos alueeseen katsotaan kohdistuvan erityisiä muutos- ja suojelupaineita. Suojelumerkinnän tueksi tarvitaan riittävät tiedot koko alueen arvoista sekä Kustaankartanon merkityksestä suhteessa muihin vastaaviin (1950-luvun tai sodanjälkeisen ajan) laitosrakennuksiin. Selvitysten pohjalta arvioidaan kohteen kulttuurihistoriallinen arvo.

Mäkelänkadun bulevardikaupungin alueen suunnitelmat ja kaavarunkoon hahmotellut korttelialueet eivät muuta Kustaankartanon alueen sisäisiä näkymiä tai puistoa, eikä aloitteessa mainitun K-rakennuksen edustaa, joka sijaitsee etäällä nykyisestä Tuusulanväylästä. Tämänhetkisten suunnitelmien mukaan alueen länsiosassa säilyvä puusto rajaa Kustaankartanon liikennealueesta riittävästi. Tuusulanväylän reunalla sijaitseva ensimmäisen maailmansodan aikainen muinaisjäännös (tuki-kohta XXI:7) on jo suojeltu muinaismuistolaitilla.

Tällä hetkellä Kustaankartanon seniorikeskuksen alueelle ei siis kohdistu muutoksia, ja tulevaisuudessa pidetään huoli tarpeellisten rakennus- ja ympäristöhistoriallisten selvitysten tekemisestä. Kiitos vielä aloitteestanne ja siitä, että kiinnititte huomiota Kustaankartanon seniorikeskuksen suojelemiseen.

20.03.2024

Apulaispormestari

---

rikeskukseen ja sen ympäristöön. Ne ovat hieno kokonaisuus, jonka arvoihin onkin syytä kiinnittää huomiota.

Lisätiedot

Anna Villeneuve, erityisasiantuntija, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Apulaispormestari

20.03.2024

Apulaispormestari

Anni Sinnemäki
apulaispormestari

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

1. Kuntaosuuden lisääminen Helsingin seudun liikennelaitokselle (HSL) ikäihmisten joukkoliikenteen käytön lisäämiseksi
2. Arhinmäen erottaminen apulaispormestarin tehtävästä
3. Koko Helsingin empirekeskustan suojeleminen on säilytettävä asemakaavassa
4. Kustaankartanon seniorikeskuksen alueen suojeluehdotus
5. **Helsinkiin uusi lentokenttä**
6. Aloite kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi
7. Lintuystävällinen rakentaminen + Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta

Lähetäjä: Kuntalaisaloitepalvelu <noreply@kuntalaisaloite.fi>
Lähetetty: maanantai 3. heinäkuuta 2023 11:20
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Aihe: Kuntalaisaloite: Helsingin uusi lentokenttä
Liitteet: Kuntalaisaloite_2023-07-03_19,422_osallistujat.pdf

Saate kunnalle

Kuntalaisaloite

Helsingin uusi lentokenttä

Helsinki

Aloite luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 19.3.2021

Aloitteen julkaisupäivämäärä 23.3.2021

Tätä aloitetta kannattamalla kannatat uuden lentokentän rakentamista Helsinkiin tai vanhan lentokentän palauttamista käyttöön.

Helsinki on lakkauttamassa lentokentän ja ilmailun tulevaisuuden arviot kuitenkin näyttävät siltä, että lentokentätön kaupunki ei ole Helsingin edun mukaista.

Ilmailun tulevaisuuden näkymiä ovat seuraavat asiat:

1. Yli-äänikoneiden palautuminen kohtuuhintaisilla lipuilla
2. Lentomäärien moninkertaistuminen
3. Koneiden runkokokojen pienentyminen
4. Lentämisen automatisoituminen
5. Sähkökoneet ja hydrokoneet
6. Henkilökohtaisten lentokoneiden (henkilödrone) yleistyminen
7. Drone jakelu

Tulevaisuutta peilaten nurkan takana on todella iso kysyntä henkilökohtaiselle ilmailulle kuten lentoautoille, niiden testaukselle, myyntipaikoille, keskustakentälle, lentojakelukeskuksille, ilmailu- ja dronekoulutukselle.

Pienet yli-äänikoneet vastaavat todennäköisesti enemmän bussimatkailua kun nykyistä ilmailua, jolloin kaupunkikeskustojen kentät houkuttelevat nopeaan turismiin ja helpottaa liikematkailua, kun pääsee kaukaakin illaksi kotiin.

Tämän lisäksi suurilla kaupungeilla on usein useampia lentokenttiä, erilaisiin ilmailutoimintoihin jotka palvelevat myös kriisitilanteissa tukikenttinä toisillensa. Tässä on suur-Helsingin alueella jo tällä hetkellä valtava puute.

Lisätiedot

<https://www.petersuurla.fi/post/peter-suurla-air-helsinki-malmi-airport>

Vastuuhenkilö**Osallistujia yhteensä 101**

Osallistujaluettelo liitteenä

Jos aloitteeseen on lisätty video

Video on katseltavissa aloitteen sivulla [Kuntalaisaloite.fi](https://www.kuntalaisaloite.fi)-palvelussa.

Kunta voi lisätä vastauksen aloitteelle [kuntalaisaloite.fi](https://www.kuntalaisaloite.fi) palvelussa tekstinä ja/tai liitetiedostona.

Kunnan vastaus tulee julkiseksi verkkopalvelussa.

Huom. Kunnan vastaus ei saa ilman henkilön lupaa sisältää yksityishenkilön nimeä, sähköpostiosoitetta, puhelinnumeroa tai muuta yksityistä henkilötietoa.

Lisää kunnan vastaus aloitteeseen:

<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/municipality-login?management=HQadsTzfl2ELWFhEimTyVQpld1yOiklvaoCwwVJ7>

Tämä viesti on lähetetty [Kuntalaisaloite.fi](https://www.kuntalaisaloite.fi)-palvelun kautta. Aloitteen otsikko ja sisältö on tarkastettu. Lisätietoja, vastuuhenkilöiden tietoja ja saatetta ei ole tarkastettu.

Katso tämä aloite [Kuntalaisaloite.fi](https://www.kuntalaisaloite.fi)-palvelussa

<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/19422>

Epäiletkö että viesti tuli väärään osoitteeseen? Ole hyvä ja poista tämä viesti.

07.12.2023

Apulaispormestari

Kunnan asukkaan aloite uudesta lentokentästä Helsinkiin tai vanhan lentokentän palauttamisesta käyttöön

HEL 2023-009359 T 10 00 00

Hyvä Xxxxx Xxxxx ja aloitteen allekirjoittajat, Malmin lentokenttää koskevista asioista on useita kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päätöksiä. Helsingin kaupunginvaltuusto on monen valtuustokauden aikana käsitellyt Malmin lentokentän tulevaisuutta useaan kertaan ja päättänyt aina asuinalueen rakentamisesta.

Helsingin kaupunginhallitus päätti 10.5.1935 luovuttaa korvauksetta valtion käyttöön noin 55 hehtaaria Tattarisuon viljelysalueesta käytettäväksi ilmaliikenteeseen, ensi sijassa posti- ja siviili-ilmaliikenteeseen, niin pitkäksi aikaa kuin valtio katsoo sen tarpeelliseksi ja sitä käytetään mainittuun tarkoitukseen, ei kuitenkaan pidemmäksi aikaa kuin 99 vuodeksi eli 10.5.2034 saakka. Malmin lentokenttä valmistui toimintakuntoon joulukuussa 1936 ja lentokenttä vihittiin virallisesti käyttöön 15.5.1938.

Valtioneuvoston kehyspäätöksessä 26.3.2014 hallitus totesi, että asuntorakentamisen edellytysten parantamiseksi Helsingin seudulla valtio vetäytyy toimintoiheen Helsinki Malmin lentoasemalta siten, että alue on mahdollista ottaa asuinkäyttöön viimeistään 2020-luvun alussa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä 20.11.2014 sovittiin valtion ja Helsingin seudun kuntien välisestä suurten liikenteen infrahankkeiden tukemisesta ja asuntotuotannon edistämisestä. Syksyllä 2014 tehdyn sopimuksen mukaan valtio lopettaa lentotoiminnan Malmilla vuoden 2016 lopussa tai viimeistään vuonna 2020. Kaupunginhallitus päätti 6.10.2014 § 1012 hyväksyä ehdotetun valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen sopimuksen.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi päätti 28.11.2016 Helsinki Malmin lentoaseman toiminnan päättymisestä. Finavia lopetti toiminnan Malmin lentokentällä 31.12.2016.

07.12.2023

Apulaispormestari

Malmin lentokentän aluetta koskeva kaupunkitasoinen suunnittelu, päätöksenteon valmistelu ja päätöksenteko on ollut johdonmukaista. Päätökset ja niiden valmistelu ovat perustuneet kulloisenkin valtuuston asettamiin strategiaan tavoitteisiin sekä aluetta koskeviin sopimuksiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö on myöntänyt avustuksia lentoasemien- ja lentopaikkojen toiminta- ja investointimenoihin. Tukea on myönnetty Nummelan, Hyvinkään, Pyhtään ja Lahti-Vesivehmaan lentokenttien investointeihin. Avustuspäätöksillä on huomioitu eduskunnan 4.4.2018 antama lausuma koskien toimenpiteitä Malmin lentokentän korvaavien lentopaikkatoimintojen turvaamiseksi. Malmilla toimineet tahot ovat jo siirtyneet muille kentille.

Uuden lentokentän rakentaminen Helsinkiin ei ole mahdollista tilava-
rausten ja ilmailusäädösten takia. Mahdollisen uuden lentokentän rakentaminen on seudullinen kysymys.

Kaupungeille on kuitenkin tärkeää varautua ilmailun tulevaisuuden skenaarioihin, kuten kaupunki-ilmailuun. Helsingin kaupunki on tietoinen ilmailualan käynnissä olevasta murroksesta, Euroopan komission kaupunki-ilmailun mahdollistavasta lainsäädäntökehityksestä (U-space, unmanned space airspace). Yhteinen eurooppalainen miehittämättömän ilmailun sääntely on tullut sovellettavaksi 1.1.2021 alkaen. Kiihtyvän ilmailun kasvu ja digitalisaatio ovat mullistamassa alaa nopeammin kuin koskaan aiemmin. Kaupunki-ilmailun etuna ovat huomattavasti perinteistä lentokenttää pienemmät tilavaraukset johtuen kaluston piene-
nemisestä ja muuttumisesta hiljaisemmaksi.

Selvitys kaupunki-ilmailun tulevaisuudesta Helsingissä julkaistiin ke-
väällä 2023:

https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Alyautomaatio_Helsinki%20UAM_020623.pdf

Uudenlaisen lentoliikenteen yleistymisen on huomioitava erityisesti kaupunkisuunnittelussa, mutta myös hyväksyttävyyden, digitaalisten liiketoimintamahdollisuuksien, elinkeinojen sekä palvelujen ja logistiikan näkökulmasta.

Kaupunki-ilmailu on pohdittava kokonaan uusista lähtökohdista; pitkät kiitotiet eivät ole sovitettavissa urbaaniin ympäristöön. Sen sijaan lähestymissektorit ja nouseminen/laskeutuminen pystysuoraan (VTOL= vertical take off and landing) mahdollistavat lentotoiminnalle uudenlaisia sijoittumispaikkoja perinteistä lentokenttää laajemmin urbaanissa kaupunkirakenteessa.

07.12.2023

Apulaispormestari

Kivikon pelastusaseman tontin asemakaavan muutos on vireillä. Asemakaavan muutosta suunnitellaan pelastusasemaa varten kaavoitetulle tontille Kivikonkujan varressa. Voimassa olevan kaavan mukaan tontille on voinut sijoittaa mm. helikopterikentän, huoltorakennuksen ja maanalaisia tiloja. Asemakaavaa suunnitellaan muutettavaksi siten, että myös tontin kaupallinen käyttö helikopterikenttänä olisi mahdollinen.

Lisätiedot

Anna Villeneuve, erityisasiantuntija, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Apulaispormestari

07.12.2023

Apulaispormestari

Anni Sinnemäki
apulaispormestari

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

1. Kuntaosuuden lisääminen Helsingin seudun liikennelaitokselle (HSL) ikäihmisten joukkoliikenteen käytön lisäämiseksi
2. Arhinmäen erottaminen apulaispormestarin tehtävästä
3. Koko Helsingin empirekeskustan suojeleminen on säilytettävä asemakaavassa
4. Kustaankartanon seniorikeskuksen alueen suojeluehdotus
5. Helsinkiin uusi lentokenttä
6. **Aloite kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi**
7. Lintuystävällinen rakentaminen + Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta

Pormestari Juhana Vartiainen

Helsingin kaupungin kirjaamo: helsinki.kirjaamo@hel.fi

viite: Helsingin kaupunkistrategia 2021-2025 ja talousarvion laadinta vuodelle 2024

asia: Aloite kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi

Arvoisa pormestari Vartiainen,

Helsingin kaupunginosayhdistykset ovat yli kymmenen vuotta olleet aktiivisesti mukana edistämässä kansallisen kaupunkipuiston perustamista Helsinkiin. Asiasta on myös edellisen kaupunginhallituksen päätös.

Syyskuun alussa Kotkan kotiseutupäivillä esiteltiin upeaa merellistä Kotkan kansallista kaupunkipuistoa.

Helsingin kaupungin nykyisessä ja edellisessä kaupunkistrategiassa on selkeät kirjaukset kansallisen kaupunkipuiston valmistelemiseksi ja perustamiseksi Helsinkiin.

Esitämme, että kaupunki toimeenpanee Helsingin kaupunginhallituksen v. 2021 tekemän päätöksen hakuprosessin käynnistämisestä vielä tällä valtuustokaudella, eli kevääseen 2025 mennessä.

Haluamme olla mukana perustamisprosessissa hyvän yhteissuunnittelun periaatteiden mukaisesti, olihan kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin-verkosto (KKPH) uuden osallisuusstrategian pilottina taannoin.

Ehdotamme, että kaupunginhallitus sisällyttää vuoden 2024 talousarvioon riittävät resurssit ja nimeää perustamisvalmistelun tueksi laajan valmistelutoimikunnan, joka koostuu kaupungin johdon, neljän toimialan, yliopiston, seurakunnan, valtion ja järjestöjen edustajista. Toimikunnan tarkoituksena on turvata perustamisselvityksen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman loppuunsaattaminen asukkaita ja yhteistyökumppaneita kuunnellen. Prosessin määräaika on hyvä olla 31.12.2024.

Toivomme aloitteeseemme pikaista ja myönteistä vastausta, sillä uhkaava luontokato ja ilmastonmuutos eivät odota, vaan kaupunkiluontomme monimuotoisuus, lähiluonnon lisääminen ja kulttuuriympäristömme suojelu edellyttävät tekoja.

Helsingissä 26. syyskuuta 2023

Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helkan hallitus

Matti Pyhtilä

puheenjohtaja

Pirjo Tulikukka

toiminnanjohtaja

08.02.2024

Apulaispormestari

Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka

Kunnan jäsenen aloite kansallisen kaupunkipuiston valmistelemisestä ja perustamisesta

HEL 2023-013197 T 11 03 00

Hyvä Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helkan hallitus, kiitos aloitteestanne! Pyysin aloitteestanne kaupunkiympäristön toimialan lausuntoa. Lausunto on liitteenä. Lausunnossa kerrotaan, että tällä hetkellä selvitetään puistoksi esitettävän alueen tarkempaa rajautumista, ja sen kytkemistä muuhun maankäytön suunnitteluun. Työ etenee osana kaupunkiympäristön toimialan toimintaa, yhteistyössä muiden toimialojen ja osallisten kanssa, ja työ on normaaliin tapaan huomioitu vuoden 2024 talousarviossa kaupunkiympäristön toimialan käyttötaloudessa.

Kaupunki tekee jatkuvasti töitä luontokadon ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Mm. hiilineutraali Helsinki 2030 -päästövähennysohjelman tavoitteita edistetään jatkuvasti. Helsingin ympäristönsuojelun visio 2040 on päätöksenteossa ja LUMO-ohjelma on hyväksytty vuonna 2021. Uusi luonnonsuojeluohjelma vuosille 2025 - 2034 on myös valmisteilla. Kaupunkiympäristön toimiala tulee kertomaan kansallisen kaupunkipuiston valmistelun etenemisestä kevään 2024 aikana.

Lisätiedot

Anna Villeneuve, erityisasiantuntija, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Apulaispormestari

Liitteet

1 [Kaupunkiympäristön toimialan lausunto kunnan jäsenen aloitteesta kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi](#)

08.02.2024

Apulaispormestari

Anni Sinnemäki
apulaispormestari

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

30.1.2024

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Kaupunkiympäristön toimialan lausunto kunnan jäsenen aloitteesta kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi

HEL 2023-013197 T 11 03 00

Lausunto

Kaupunkiympäristön toimiala kiittää aloitteesta, jossa on kiinnitetty huomiota niin kaupungin kuin kansallisellakin tasolla keskeisiin tavoitteisiin – luontokadon torjumiseen, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja kulttuuriympäristöjen arvojen säilyttämiseen. Helsingin kansallisen kaupunkipuiston perustamisen valmistelu tukee omalta osaltaan näitä tavoitteita, mutta tulevaan kansalliseen kaupunkipuistoon liittyvien alueiden arvoja on viimeisten muutaman vuoden ajan vaalittu ja tullaan jatkossakin vaalimaan myös muilla maankäytön suunnittelun työkaluilla.

Kaupunginhallitus päätti 21.6.2021 käynnistää kansallisen kaupunkipuiston perustamisen valmistelun ilmeisimpien alueiden, Keskuspuiston ja Haltialan muodostaman ytimen pohjalta. Myös Helsingin kaupunkistrategiassa 2021–2025 on todettu, että kaupunki jatkaa puiston valmistelua. Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistetty kaupunginhallituksen päätöksen toimeenpano. Kansallisen kaupunkipuiston hakemusta siis valmistellaan ja tavoitteena on viedä kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn vähintään hakemuksen luonnos viimeistään vuonna 2025.

Työ on tällä hetkellä vaiheessa, jossa selvitetään puistoksi esitettävän alueen tarkempaa rajautumista ja sen kytkemistä kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttamiseen ja muuhun ajankohtaiseen maankäytön suunnitteluun, tarkennetaan hakemusprojektin tulevaa kulkua ja tarkastellaan resurssitarpeita. Tulemme kertomaan kaupunkilaisille ja muille sidosryhmille valmistelun etenemisestä tarkemmin kevään 2024 aikana.

Kansallista kaupunkipuistoa tullaan jatkossakin suunnittelemaan vuorovaikutuksessa kuntalaisten ja muiden osallisten kanssa. Pohdimme parhaillaan osana projektisuunnitelmaa myös vuorovaikutuksen toteutustapoja. Edellisessä vaiheessa laajassa vuorovaikutuksessa valmisteltu Helsingin kansallisen kaupunkipuiston perustamisselvitys ja erityisesti sen Helsinki-tarina tarjoaa hyviä lähtökohtia myös kaupunginhallituksen päätöksen mukaiselle hakemukselle. Kaupunkiympäristön toimiala katsoo, että tässä vaiheessa valmistelua ei ole tarpeen perustaa laajaa valmistelutoimikuntaa, vaan työ voidaan toteuttaa pääosin osana

30.1.2024

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

---

toimialan toimintaa, yhteistyössä muiden toimialojen ja osallisten kanssa.

Lausuntopyyntö

Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka on tehnyt aloitteen kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi. Aloite on tämän lausunnon liitteenä.

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristön toimialaa antamaan lausunnon aloitteesta 31.1.2024 mennessä.

Lisätiedot

Jouni Heinänen, yksikön päällikkö, puhelin: 040 679 5965
jouni.heinanen(a)hel.fi

Ville Lehmuskoski
kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Liitteet

- 1 [Kunnan asukkaan aloite, 26.9.2023, kansallisen kaupunkipuiston valmisteleminen ja perustaminen](#)

1. Kuntaosuuden lisääminen Helsingin seudun liikennelaitokselle (HSL) ikäihmisten joukkoliikenteen käytön lisäämiseksi
2. Arhinmäen erottaminen apulaispormestarin tehtävästä
3. Koko Helsingin empirekeskustan suojeleminen on säilytettävä asemakaavassa
4. Kustaankartanon seniorikeskuksen alueen suojelehdotus
5. Helsinkiin uusi lentokenttä
6. Aloite kansallisen kaupunkipuiston perustamisprosessin nopeuttamiseksi
7. **Lintuystävällinen rakentaminen + Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta**

Saapunut 30.08.2022 16:45

Organisaatio Kaupunginkanslia

Otsikko **Kuntalaisaloite: Lintuystävällinen rakentaminen**

Sisältö

Saate kunnalle

Kuntalaisaloite

Lintuystävällinen rakentaminen

Helsinki

Aloite luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 28.7.2022

Aloitteen julkaisupäivämäärä 28.7.2022

Helsingin kaupungin on sisällytettävä rakennusjärjestykseen määräys lintuystävällisistä materiaaleista riittävällä tarkkuudella että lopputulos estää tehokkaasti lintujen törmäyksiä ja parantaa lintujen turvallisuutta kaikilla rakentamisen asteilla, ei vain esim. alla mainitussa luonto- ja luontoharrastusjärjestöjen aloitteessa tärkeiksi mainitsemilla alueilla, joiden osalta rakennusjärjestyksestä voi olla tarpeen täydentää asemakaavamääräyksillä. Lisäksi rakennusjärjestyksessä on edellytettävä seuranta ja esiintyvien ongelmien korjaamista. Kaupunki voi kuitenkin tehdä määräykset muullakin hyväksi katsomallaan hallinnollisella tavalla joka varmistaa toimivan lopputuloksen.

Tältä osin myös määräykset valosaasteeseen liittyen olisi syytä tarkistaa.

Perustelut:

Aloitteen perusteiksi käyvät samat perustelut joita on esitetty parhaillaan nimiä keräävässä Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry:n ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry:n Helsingin kaupungille tekemässä aloitteessa lintuystävällisestä lasirakentamisesta. Kommentoin kuitenkin alla aloitteessa mahdollisesti esiintyviä puutteita jotka liittyvät määräysten vaikutusalaan ja kattavuuteen. Määräysten on koskettava tiettyjen alueiden sijaan/ohella suoraan myös vaarallisiin rakenteisiin.

Järjestöjen aloitteessa on mainittu "ympäristöä korkeampi rakentaminen", mutta ongelma alkaa maantasosta, esimerkkinä lehtokurppien törmäykset Helsingin ydinkeskustan alueella, ilmeisesti pääasiassa näyteikkunakorkeuksilla. Yhdysvalloissa törmäysten on arvioitu painottuvan 44% mataliin rakennuksiin, 56% keskikorkeisiin, ja 1% korkeisiin. Rakennusten yhteyteen voidaan myös sijoittaa esim. linnuille erityisen vaarallisia lasisia seinämiä meluntorjuntaan tai kulun ohjaukseen, eivätkä nämä ole välttämättä kovinkaan korkeita.

Vastaavasti "tärkeiden pesimäalueiden tai yhtenäisen kaupunkirakenteen reunat" eivät välttämättä ole riittävä määritelmä kun kyseinen alue itsessään on rakennetun ympäristön lintujen elinympäristö. Rakennetussa ympäristössä esiintyy monia lintulajeja kaikilla rakentamisen asteilla, ja monia erityisesti juuri ihmisen muokkaamassa ympäristössä. Kaikki lintujen esiintyminen ei keskity yksittäisiin paikkoihin, vaan hajautuu, ja linnut myös liikkuvat paljon alueiden välillä.

Lintujen muuttoreittejä taas ovat hyvinkin kaikki kaupungin viheralueet. Esimerkiksi hippiäisiä törmää kantakaupungissa myös perinteisiin vanhojen rakennusten ikkunoihin etsiessään reittejä yksittäisten puiden välillä, eikä tilannetta ole syytä ainakaan pahentaa "moderneilla" lasilla. Tällaiset törmäykset hajaantuvat eri puolille, ja niiden kokonaismäärä jäänee huomaamatta. Vaikka törmäykset painottuisivat muuttoajankohtiin, ne eivät rajaudu siihen, eivätkä ole vaarana ainoastaan muuttolinnuille. Tilannetta sekavoittaa lisäksi valosaaste joka houkuttelee lintuja niille täysin epäsovivaksi rakennettuun ympäristöön, siksi myöskään valosaastemääräyksiä ei voi kohdistaa "käytäväksi" ainoastaan luonnonympäristöihin, koska linnut ja muut eliöt reagoivat valoon etäämpää.

Järjestöjen aloitteen lopussa esimerkki jossa määräys kohdistetaan "Yli 3 m²:n suuruisiin yhtenäisiin lasipintoihin" on hyvin puutteellinen siinä että se ei määrittele "yhtenäistä," eli tärkeää on myös lasipintojen väliin jäävän alueen määrittelemisen, ja toisaalta mainittu pinta-ala on jo hyvin suuri. Esimerkiksi Taivallahden leikkipuiston rakennuksen yksi ainoa ikkuna on kerännyt suuren määrän törmäyksiä kun muuten kauttaaltaan lasinen ja läpinäkyvä rakennus on peitetty puiseen kehykseen. Myös Tekniikantiellä Espoossa lasten leikkikenttää ympäröivän meluesteen mainitun kokoisista ikkunoista osa näyttää keräävän törmäyksiä toistuvasti. Vastaavasti Eliel Saarisen tie 9:n pihamuurin huomattavasti pienempiin lasi-ikkunoihin on törmännyt suhteessa mahdollisesti yhtä paljon kuin yläreunan yhtenäiseen lasi-elementtiin. New Yorkissa heijastavia lasipintoja vastaava osuus on määritelty sallimalla muita kuin lintuystävällisiä materiaaleja max. 1 m² 3x3 m alueella (pyöristetty), ja läpinäkyvien pintojen osalta muilla määräyksillä - Leed-krediitti taas edellyttää rakentamisen jälkeistä seuranta. Lasien väleissä voi myös olla hyvin ohuita kehyksiä, jotka eivät välttämättä vaikuta lopputulokseen kovin paljoa, ehkä suurimpia lintuja lukuunottamatta.

Selvennyksenä järjestöjen aloitteessa mainitsemisissa ratkaisuissa turvakuvioinnit tai muut ratkaisut on tehtävä ikkunoiden ulkopuolella tai uloimman ikkunan ulkopuolisilla pinnoilla. Koska turvaratkaisuidenkin jälkeen jäljelle jää vaihteleva törmäysriski, keskeisenä osaratkaisuna on oltava myös lasin kokonaismäärän vähentäminen. Lisäksi läpinäkyvien lasielementtien osalta (meluesteiden lasiosat, lasikaiteet, -seinämät, ja -kulmaukset ym.) lasipinnat on käsiteltävä turvallisiksi kokonaisuudessaan tai käytettävä muita materiaaleja.

Myös muiden materiaalien ja rakentamisratkaisujen turvallisuutta linnuille voi olla syytä tarkastella, ja huomioitava että myös mahdolliset lasia korvaavat materiaalit ovat linnuille turvallisesti toteutettuja. Esimerkiksi Niittykummun kauppakeskuksen julkisivua peittävään metalliverkkoon on väitetty leikkautuvan lintujen jalkoja, ja pintapuolisella materiaalin tarkastelulla tämä vaara on olemassa.

Toisin kuin järjestöjen aloitteessa ilmeisesti väitetään, että lintuystävällistä rakentamista koskevilla määräyksillä olisi jokin "esteettinen hinta", on mahdollista että määräykset päinvastoin parantavat ja rauhoittavat rakennetun ympäristön estetiikkaa.

Myös lintuja varsinaisesti tukevia rakentamisratkaisuja on olemassa, mutta tämä aloite rajoittuu rakenteiden turvallisuuteen.

Lisätiedot

Lähteet: Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/27085> Bird–building collisions in the United States: Estimates of annual mortality and species vulnerability
<https://doi.org/10.1650/CONDOR-13-090.1> Multi-scale temporal variation in bird-window collisions in the central United States

<https://www.nature.com/articles/s41598-021-89875-0> Int 1482-2019 – Bird friendly materials
<https://legistar.council.nyc.gov/LegislationDetail.aspx?ID=3903501&GUID=21B44B73-D7E1-4C55-83BD-1CA254531416&SSpc55> - Bird collision deterrence
<https://www.usgbc.org/credits/new-construction-core-and-shell-schools-new-construction-retail-new-construction-data-42> Lintujen ikkunatörmäykset
https://www.inaturalist.org/observations?nelat=60.39273200301033&nelng=25.423697805963457&place_id=any&project_id=lintujen-ikkunatormaykset&subview=map&swlat=60.01742543473168&swlng=24.487113333307207&verifiable=any

Vastuuhenkilö

, Helsinki / Helsingfors

Osallistujia yhteensä 104

Osallistujaluettelo liitteenä

Jos aloitteeseen on lisätty video

Video on katseltavissa aloitteen sivulla [Kuntalaisaloite.fi](https://www.kuntalaisaloite.fi)-palvelussa.

Kunta voi lisätä vastauksen aloitteelle [kuntalaisaloite.fi](https://www.kuntalaisaloite.fi) palvelussa tekstinä ja/tai liitetiedostona.

Kunnan vastaus tulee julkiseksi verkkopalvelussa.

Huom. Kunnan vastaus ei saa ilman henkilön lupaa sisältää yksityishenkilön nimeä, sähköpostiosoitetta, puhelinnumeroa tai muuta yksityistä henkilötietoa.

Lisää kunnan vastaus aloitteeseen:

<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/municipality-login?management=kLWNlIrK2OYr5HM47w9e8yYsLo0yEiuuf03YM27y>

Tämä viesti on lähetetty [Kuntalaisaloite.fi](https://www.kuntalaisaloite.fi)-palvelun kautta. Aloitteen otsikko ja sisältö on tarkastettu. Lisätietoja, vastuuhenkilöiden tietoja ja saatetta ei ole tarkastettu.

Katso tämä aloite [Kuntalaisaloite.fi](https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/27679)-palvelussa
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/27679>

Epäiletkö että viesti tuli väärään osoitteeseen? Ole hyvä ja poista tämä viesti.

Lähetäjä

Yhteystiedot

Liitteet

1

[Kuntalaisaloite_2022-08-30_27,679_osallistujat.pdf](#)

Saapunut 09.12.2022 17:58

Organisaatio Kaupunginkanslia

Otsikko **Kuntalaisaloite: Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta**

Sisältö

Saate kunnalle

Kuntalaisaloite

Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta

Helsinki

Aloite luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 1.6.2022

Aloitteen julkaisupäivämäärä 6.6.2022

Aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta

Suuret, läpinäkyvät ja heijastavat lasipinnat ovat linnuille hengenvaarallisia. Linnut törmäävät ikkunoihin ja muihin lasipintoihin, koska eivät pidä niitä esteinä niiden läpinäkyvyyden tai heijastavuuden vuoksi.

Tämän aloitteen allekirjoittajat esittävät, että Helsingin kaupunginvaltuusto päättää sisällyttää lintuystävällistä lasirakentamista koskevat tarpeelliset määräykset

- 1) uusiin asemakaavoihin niitä laadittaessa,
- 2) voimassa oleviin asemakaavoihin niitä muutettaessa, sekä
- 3) kaupungin rakennusjärjestykseen

Erityisen tärkeää on sisällyttää tällaiset määräykset kaupungin asemakaavoihin sellaisilla alueilla, joilla lasipintojen aiheuttama riski ja vaara linnuille on suurin. Tällaisia korttelialueita ovat mm. a) ne, joille on asemakaavassa osoitettu muuta ympäristöä korkeampaa rakentamista, b) ne, jotka sijaitsevat tärkeiden pesimäalueiden tai yhtenäisen kaupunkirakenteen reunoilla sekä c) lintujen muuttoreittien läheisyydessä tai varrella sijaitsevat asemakaava-alueet.

Lintuystävällisen lasirakentamisen edistäminen tukee vahvasti Helsingin kaupungin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman 2021–2028 (LUMO) tavoitteita ja antaa uskottavuutta Helsingin suunnitelmalle julistautua Euroopan lintupääkaupungiksi.

Aloitteen perustelut:

Yhdysvalloissa ikkunatörmäysten on tutkimusten mukaan arvioitu aiheuttavan vuosittain 365–988 miljoonan linnun kuoleman (Loss ym. 2014). Vertailun ja mittakaavan vuoksi tämä lukema ylittää moninkertaisesti esimerkiksi liikenteen ja sähkölinjojen aiheuttaman yhteenlasketun kuolleisuuden (Loss ym. 2015). Suomen oloissa ikkunatörmäyskuolleisuudesta ei toistaiseksi ole olemassa täsmällisiä lukuja, mutta varovaistenkin arvioiden mukaan puhutaan miljoonista kuolleista yksilöistä vuodessa. Kesällä 2022 julkaistavan artikkelin mukaan lintujen ikkunatörmäyskuolleisuus on myös Suomessa merkittävimpiä ihmisperäisiä lintukuolleisuuden aiheuttajia (Laitinen ym. 2022).

Valtaosa ikkunoihin törmäävistä linnuista on pieniä varpuslintuja, mutta myös suuremmat lintulajit voivat törmätä ikkunoihin. Kaikki törmäykset eivät johda linnun kuolemaan. Lintu voi lievemmissä tapauksissa esimerkiksi pökertyä ja menettää suuntavaistonsa väliaikaisesti, mutta lähtökohtaisesti törmäykset lasipintoihin ovat hengenvaarallisia suurten nopeuksien ja päähän kohdistuvien vammojen takia, ja usein lintu menehtyy törmäyksen aiheuttamiin vammoihin joko välittömästi tai lyhyen aikaa törmäyksen jälkeen. Erityisen haitallisia ikkunakuolemat ovat valmiiksi uhanalaisille ja taantuville lajeille, sillä lisäkuolleisuus voi olla lajin uhanalaisuuskehityksen kannalta kohtalokasta. Ikkunätörmäyksiä tapahtuu ympäri vuoden, mutta törmäyskuolleisuuden on havaittu painottuvan muuttoaikoihin ja olevan korkeimmillaan syysmuuton aikaan (Loss ym. 2014, Riding ym. 2021).

Luontokadon torjumiseksi ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi lintukuolleisuutta lisäävästä lasirakentamisesta tulee luopua. Hankkeen toteuttaminen ei kuitenkaan ole erityisen kallista tai vaikeaa: lintuystävälliseen lasirakentamiseen siirtymisestä aiheutuvat kustannukset ovat ennen kaikkea esteettiset. Helpointa, halvinta ja kannattavinta on toteuttaa siirtymä uuden rakentamisen suunnitteluvaiheessa. Lintuystävällisen lasirakentamisen ja arkkitehtuurin keinovalikoima uudisrakennuskohteissa on laaja ja jakautuu ikkunalaseja koskeviin ratkaisuihin sekä muihin rakenteellisiin ratkaisuihin.

Törmäysten estämisen kannalta tärkeintä on heijastusten välttäminen sekä suurten yhtenäisten läpinäkyvien lasipintojen vähentäminen. Tutkitusti tehokkaita keinoja ovat esimerkiksi (Schmid ym. 2013):

- 1) kyllin tiheä tai riittävästi kontrastoiva pistekuviointi (esimerkiksi oranssi–musta pistekuvio on kontrastiltaan tehokas – sen sijaan usein käytetyt haukkatarrat eivät ole toimivia)
- 2) vertikaalinen tai horisontaalinen viivakuviointi (oranssit ja mustat viivat tehokkaita)
- 3) epäsäännöllinen kuviointi vaihtelevan paksuisilla, epäsäännöllisillä viivoilla tai muilla kuvioilla
- 4) himmennetyin lasimateriaalin (kuten nk. maitolasin tai lasitiiltien) ja muiden vähemmän heijastavien pintamateriaalien (esim. metalli, aurinkopaneelit) käyttö niihin soveltuvissa kohteissa
- 5) heijastavuuden ja läpinäkyvyyden vähentäminen rakenteellisilla ratkaisuilla, kuten muotoilla lasipinnoilla, kaihtimien tai varjostavien räystäiden käytöllä

Myös olemassa olevien rakennusten ikkunoiden muuttaminen lintuystävällisiksi jälkikäteen on mahdollista. Edellä kuvatut pintakuvioinnit on mahdollista toteuttaa teippausten tai tarroituksen avulla, ikkunoihin voidaan lisätä ikkunoiden hahmottamista helpottavia ristikoita ja muita rakenteita tai ikkunoita voidaan muutoin pintakäsittellä mattapintaisemmiksi (Schmid ym. 2013). Tämän aloitteen lähteistä ja lisätiedoista löytyvät linkit Sveitsin lintutieteellisen instituutin raporttiin (Schmid ym. 2013) sekä yhdysvaltalaisen Cornellin yliopiston lintutieteellisen yksikön artikkeliin, joissa esitetään perusteellisemmin useita tutkitusti toimivia keinoja lintujen ikkunätörmäysten välttämiseen.

Lintuystävälliseen lasirakentamiseen siirtyminen vaatii tuekseen ohjausta. Yksityiset toimijat, kuten rakennuttajat ja rakennusten suunnittelijat, eivät yksinään kykene muuttamaan rakentamisen kulttuuria, vaikka lintujen ikkunätörmäyskuolleisuuden ongelman tiedostaisivatkin. Toistaiseksi koko maata koskevaa sääntelyä ei ole valmisteilla. Helsingin kaupungilla on sen vuoksi kaavoitusvaltansa ansiosta arvokas mahdollisuus huomattavasti vauhdittaa lintuystävällistä rakentamista omalla alueellaan ja samalla näyttää hyvää esimerkkiä muille suomalaisille kaupungeille. Lintuystävällinen rakentaminen liittyy lisäksi suoraan mm. Helsingin kaupungin LUMO-ohjelman tavoitteisiin 1.9. ("Markkinoimme Helsinkiä luonto- ja lintupääkaupunkina") sekä 8.9. ("Vähennämme lintujen törmäysriskejä rakenteisiin neuvonnalla, ohjauksella ja

esimerkkien avulla”) ja tukee voimakkaasti kaupungin pyrkimystä julistautua Euroopan lintupääkaupungiksi. Lintuystävällinen lasirakentaminen on myös globaali kehityssuunta: lintuystävällisen rakentamisen edelläkävijänä toimiva New Yorkin kaupunki on edellyttänyt kaikelta uudelta rakentamiselta lintuystävällisten lasien käyttöä tammikuusta 2021 alkaen (NYC 2020).

Lintuystävälliseen lasirakentamiseen voisi yksinkertaisimmillaan ohjata muodoltaan seuraavan suuntainen yksittäinen määräys: ”Yli 3 m²:n suuruisten yhtenäisten lasipintojen läpinäkyvyyttä ja heijastavuutta tulee pintakuvioiduilla tai muilla tehokkaiksi osoitetuilla ja sijaintiin soveltuvilla keinoilla vähentää siten, ettei lasipinnoista ole vaaraa linnuille.” Lintuystävällistä lasirakentamista koskevan tiedon ja kysynnän lisääntyessä myös tarjolla olevien ratkaisujen kirjo kasvaa, joten määräyksellä on syytä velvoittaa lintuystävälliseen lopputulokseen sallittujen teknisten keinojen määrittelyn sijasta.

Lisätiedot

Tämän aloitteen ovat tehneet Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry sekä Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry. Molempien yhdistysten kotipaikka on Helsingissä. Samansisältöinen aloite on tehty myös Espoossa ja Vantaalla. Aloite perustuu Hämeenlinnassa tehtyyn kuntalaisaloitteeseen, jonka valmistelivat yhteistyössä Hämeenlinnan seudun luonnonsuojeluyhdistys ry ja Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry (BirdLife Kanta-Häme). Aloitteen kotisivut löytyvät osoitteesta <https://www.tringa.fi/kohti-lintuystavallista-lasirakentamista/> Lähteet: Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala, Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma 2021–2028. Helsinki 2021. Laitinen, A. – Salmela, A. – Vähätalo, A., Lintujen ikkunakuolleisuus Suomessa [julkaisematon]. BirdLife 2022. Loss, S.R. – Will, T. – Loss, S.S. – Marra, P.P., Bird-Building Collisions in the United States: Estimates of Annual Mortality and Species Vulnerability. The Condor: Ornithological Applications, Volume 116 (2014): pp. 8–23. Loss, S.R. – Will, T. – Marra, P.P., Direct Mortality of Birds from Anthropogenic Causes. Annual Review of Ecology, Evolution and Systematics 46 (2015): pp. 99–120. NYC Buildings, Bird-Friendly Building Design & Construction Requirements Guidance Document. Local Law 15 of 2020. New York City Council. Riding, C.S. – O’Connell, T.J. – Loss, S.R., Multi-Scale Temporal Variation in Bird-Window Collisions in the Central United States. Scientific Reports 11 (2021), 11062. Schmid, H. – Doppler, W. – Heynen, D. – Rössler, M., Bird-Friendly Building with Glass and Light. 2. tarkistettu painos. Sveitsin lintutieteellinen instituutti & BirdLife Schweiz 2013. http://otop.org.pl/uploads/media/bird-friendly_building_engl.pdf Lisätietoja: Audubon Magazine 10.12.2019. ”New York Passes a Landmark Bill to Make More Buildings Bird-Friendly.” [<https://www.audubon.org/news/new-york-city-passes-landmark-bill-make-more-buildings-bird-friendly>] (Nettiuutinen New Yorkin kaupungin päätöksestä) Cornell Lab 5.5.2017. ”Why Birds Hit Windows – And How You Can Help Prevent It” [<https://www.allaboutbirds.org/news/why-birds-hit-windows-and-how-you-can-help-prevent-it/>] (Cornellin yliopiston lintutieteellisen yksikön esittämiä keinoja ikkunatörmäysten välttämiseksi) Helsingin Sanomat 19.9.2021. ”Helsinki voisi julistautua Euroopan lintupääkaupungiksi, ehdottavat vihreät poliitikot.” [<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008274762.html>] Kuntalaisaloite.fi 21.5.2021. ”Aloite Hämeenlinnan kaupungille lintuystävällisestä rakentamisesta.” [<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/20789>] Yle 30.9.2020. ”Tuliko Triplasta pikkulintujen surmanloukku? Syysvaellukselle lähteneet tiaiset törmäilevät kauppakeskukseen ko... Palautteen sisältö on katkaistu tästä kohtaa, koska se oli liian pitkä, eikä sitä oltaisi voitu muuten ottaa vastaan.

Lähtettäjä

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry

Yhteystiedot

Kaupunginkanslia
Kirjaamo
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

Käyntiosoite
Kaupungintalo
Pohjoisesplanadi 11-13

puh (09) 310 1691
fax (09) 655 783

hallitus@tringa.fi

Liitteet

1

Kuntalaisaloite_2022-12-09_27,085_osallistujat.pdf

15.01.2024

Apulaispormestari

Kunnan jäsenten aloitteet lintuystävällisestä rakentamisesta

HEL 2023-001614 T 10 03 03

Hyvät aloitteiden tekijät, kiitos tärkeistä aloitteistanne! Olette tehneet kaksi samansuuntaista aloitetta, joissa pyydetään kaupungilta toimia lintujen törmäysriskin minimoimiseksi. Aloitteistanne on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto, joka on tämän kirjeen liitteenä. Lintuystävällisen lasirakentamisen periaatteista on tehty myös valtuustoaloite, jonka on allekirjoittanut 32 valtuutettua.

Lintujen törmäysriskin pienentämiseksi tehdään töitä niin asemakaavoituksessa, rakennusvalvonnassa kuin ympäristö- ja tilapalveluissa. Helmi-maaliskuussa saadaan rakennushankkeeseen ryhtyvälle ja suunnittelijoille suunnattu asiakasohje, jonka avulla vahvistetaan lintuystävällisen rakentamisen käytäntöjä. Myös rakennusjärjestykseen on tulossa lintuja koskeva määräys.

Kiitos vielä hyvistä aloitteista ja hyvää alkanutta vuotta!

Lisätiedot

Anna Villeneuve, erityisasiantuntija, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Apulaispormestari

Liitteet

1 [Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto](#)

15.01.2024

Apulaispormestari

Anni Sinnemäki
apulaispormestari

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

24.10.2023

Asia/9

§ 534

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle kunnan asukkaiden aloitteista, joissa esitetään toimenpiteitä lintuystävällisen lasirakentamisen edistämiseksi

HEL 2023-001614 T 10 03 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Aloitteessa esitetään lintuystävällisen lasirakentamisen edistämistä. Kaupunkiympäristön toimialalla valmistellaan nykyisten toimintatapojen lisäksi asiakasohjetta sekä muutosehdotusta rakennusjärjestykseen lintujen törmäysriskin vähentämiseksi.

Asemakaavoituksen ohjeet kaavamääräysten laatimiseksi sisältää ohjeita lintujen törmäysriskin vähentämiseksi. Nykyisissä ohjeissa todetaan, että lasipinta voi koitua vaaralliseksi linnuille, jos se heijastaa puustoa tai kasvillisuutta, tai jos lasi ei läpinäkyvyytensä takia hahmotu esteeksi. Lintuturvallisuuden huomioon ottamisesta määrätään asemakaavassa silloin, kun kaavassa joko määrätään jotakin toteutettavaksi lasista tai muutoin arvioitaessa toteutustapaa ja lähiympäristöä on erityisesti nähtävissä riski lintuturvallisuudelle. Määräyksiä käytetään esimerkiksi, kun muodostuu useamman kerroksen korkuisia ikkunoita tai muita suuria lasipintoja, lasikäytäviä ja -kulmauksia, tai viher- ja lasirakentamisen yhdistelmiä, kuten kattopuutarhoja ja lasikaiteita. Määräyksiä laadittaessa tulee pohtia myös kaupunkikuvallisia vaikutuksia.

Nykyisissä kaavamääräysohjeissa on kaksi esimerkkimääräystä lintujen törmäysriskin vähentämiseksi, joita voi asemakaavoissa käyttää tarvittaessa.

- Lintujen törmäysriskiä tulee vähentää lasipintojen keskinäisen sijoittelun tai muiden suunnitteluratkaisujen avulla.
- Lasipinnat tulee käsitellä kuvioinnilla tai muutoin siten, että käsittely vähentää lintujen törmäysriskiä.

Kaavamääräysten lisäksi asemakaavojen valmistelun yhteydessä laaditaan nykyisin tarvittaessa erillinen vaikutusten arviointi lintuihin. Tällaisia selvityksiä on tehty erityisesti korkean rakentamisen hankkeiden yhteydessä.

Asiakasohje ja rakennusjärjestyksen muutos

Lintuturvallisen lasirakentamisen edistämiseksi kaupunkiympäristön toimialalla on kuluvan vuoden elokuussa perustettu Lintuturvallinen ra-

kentäminen -työryhmä. Työryhmässä on edustus rakennusvalvonnasta, asemakaavoituksesta, ympäristöpalvelusta, tilapalveluista ja kaupunginkansliasta.

Työryhmä on laatimassa rakennushankkeeseen ryhtyvälle ja suunnittelijoille suunnattua asiakasohjetta, jossa käydään läpi uudisrakentamisen aiheuttamat riskit linnuille ja keinot, millä tavalla riskejä voidaan vähentää. Kun työ etenee, sidosryhmiä tullaan kuulemaan asiasta. Ohjetta tullaan myös hyödyntämään toimialalla kaavoituksessa, kaupungin rakennushankkeissa ja rakentamista ohjattaessa. Ohjetta laadittaessa on siksi tarkoin harkittava eri ratkaisujen vaikutukset rakennuksen suunnitteluun ja rakentamiseen kuten rakennuksen julkisivuihin ja tilajärjestelyihin.

Ohje tuodaan sen valmistumisen jälkeen ensin kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston ja sitten kaupunkiympäristölautakunnan hyväksyttäväksi. Tavoite on saada ohje valmiiksi vuoden 2024 alkupuolella.

Työryhmä myös valmistelee ohjeen perusteella määräysehdotusta lintuturvallisesta rakentamisesta rakennusjärjestykseen. Rakentamislaki tulee voimaan vuoden 2025 alussa ja rakennusjärjestys on päivitettävä sen vuoksi vuoden 2026 loppuun mennessä. Lintuturvallista rakentamista koskeva määräys tullaan sisällyttämään tällöin rakennusjärjestykseen. Määräysehdotus tuodaan jaoston ja lautakunnan hyväksyttäväksi samalla kuin asiakasohje.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuomas Hakala, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi
Ulpu Juvalainen, rakennuslakimies, puhelin: 09 310 26467
ulpu.juvalainen(a)hel.fi

Liitteet

- [Kunnan asukkaan aloite 9.12.2022, aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta](#)
- [Kunnan asukkaan aloite, 30.8.2022, lintuystävällinen rakentaminen](#)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Yhdistysten kuntalaisaloite

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry. ovat esittäneet Helsingin kaupungille 9.12.2022 saapuneessa kuntalaisaloitteessaan (491 asukasantustajaa ja 26 muuta) lintuystävällisen lasirakentamisen edistämistä.

Suuret, läpinäkyvät ja heijastavat lasipinnat ovat linnuille hengenvaarallisia. Linnut törmäävät ikkunoihin ja muihin lasipintoihin, koska eivät pidä niitä esteinä niiden läpinäkyvyyden tai heijastavuuden vuoksi.

Tämän aloitteen allekirjoittajat esittävät, että Helsingin kaupunginvaltuusto päättää sisällyttää lintuystävällistä lasirakentamista koskevat tarpeelliset määräykset

1. uusiin asemakaavoihin niitä laadittaessa,
2. voimassa oleviin asemakaavoihin niitä muutettaessa, sekä
3. kaupungin rakennusjärjestykseen

Erityisen tärkeää on sisällyttää tällaiset määräykset kaupungin asemakaavoihin sellaisilla alueilla, joilla lasipintojen aiheuttama riski ja vaara linnuille on suurin. Tällaisia korttelialueita ovat mm. a) ne, joille on asemakaavassa osoitettu muuta ympäristöä korkeampaa rakentamista, b) ne, jotka sijaitsevat tärkeiden pesimäalueiden tai yhtenäisen kaupunkirakenteen reunoilla sekä c) lintujen muuttoreittien läheisyydessä tai varrella sijaitsevat asemakaava-alueet.

Lintuystävällisen lasirakentamisen edistäminen tukee vahvasti Helsingin kaupungin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman 2021–2028 (LUMO) tavoitteita ja antaa uskottavuutta Helsingin suunnitelmalle julistautua Euroopan lintupääkaupungiksi.

Aloitteen perustelut:

Yhdysvalloissa ikkunatörmäysten on tutkimusten mukaan arvioitu aiheuttavan vuosittain 365–988 miljoonan linnun kuoleman (Loss ym. 2014). Vertailun ja mittakaavan vuoksi tämä lukema ylittää moninkertaisesti esimerkiksi liikenteen ja sähkölinjojen aiheuttaman yhteenlasketun kuolleisuuden (Loss ym. 2015). Suomen oloissa ikkunatörmäyskuolleisuudesta ei toistaiseksi ole olemassa täsmällisiä lukuja, mutta varovaistenkin arvioiden mukaan puhutaan miljoonista kuolleista yksilöistä vuodessa. Kesällä 2022 julkaistavan artikkelin mukaan lintujen ikkunatörmäyskuolleisuus on myös Suomessa merkittävimpiä ihmisperäisiä lintukuolleisuuden aiheuttajia (Laitinen ym. 2022).

Valtaosa ikkunoihin törmäävistä linnuista on pieniä varpuslintuja, mutta myös suuremmat lintulajit voivat törmätä ikkunoihin. Kaikki törmäykset eivät johda linnun kuolemaan. Lintu voi lievemmissä tapauksissa esimerkiksi pökertyä ja menettää suuntavaistonsa väliaikaisesti, mutta lähtökohtaisesti törmäykset lasipintoihin ovat hengenvaarallisia suurten nopeuksien ja päähän kohdistuvien vammojen takia, ja usein lintu menehtyy törmäyksen aiheuttamiin vammoihin joko välittömästi tai lyhyen aikaa törmäyksen jälkeen. Erityisen haitallisia ikkunakuolemat ovat valmiiksi uhanalaisille ja taantuville lajeille, sillä lisäkuolleisuus voi olla lajin uhanalaisuuskehityksen kannalta kohtalokasta. Ikkunatörmäyksiä tapahtuu ympäri vuoden, mutta törmäyskuolleisuuden on havaittu paimonmuuton muuttoaikoihin ja olevan korkeimmillaan syysmuuton aikaan (Loss ym. 2014, Riding ym. 2021).

Luontokadon torjumiseksi ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi lintukuolleisuutta lisäävästä lasirakentamisesta tulee luopua. Hankkeen toteuttaminen ei kuitenkaan ole erityisen kallista tai vaikeaa: lintuystävälliseen lasirakentamiseen siirtymisestä aiheutuvat kustannukset ovat ennen kaikkea esteettiset. Helpointa, halvinta ja kannattavinta on toteuttaa siirtymä uuden rakentamisen suunnitteluvaiheessa. Lintuystävällisen lasirakentamisen ja arkkitehtuurin keinovalikoima uudisrakennuskohteissa on laaja ja jakautuu ikkunalaseja koskeviin ratkaisuihin sekä muihin rakenteellisiin ratkaisuihin.

Törmäysten estämisen kannalta tärkeintä on heijastusten välttäminen sekä suurten yhtenäisten läpinäkyvien lasipintojen vähentäminen. Tutkitusti tehokkaita keinoja ovat esimerkiksi (Schmid ym. 2013):

1. kyllin tiheä tai riittävästi kontrastoiva pistekuviointi (esimerkiksi oranssi–musta pistekuvio on kontrastiltaan tehokas – sen sijaan usein käytetyt haukkatarrat eivät ole toimivia)
2. vertikaalinen tai horisontaalinen viivakuviointi (oranssit ja mustat viivat tehokkaita)
3. epäsäännöllinen kuviointi vaihtelevan paksuisilla, epäsäännöllisillä viivoilla tai muilla kuvioilla
4. himmennetyt lasimateriaalin (kuten nk. maitolasin tai lasitiilien) ja muiden vähemmän heijastavien pintamateriaalien (esim. metalli, aurinkopaneelit) käyttö niihin soveltuvissa kohteissa
5. heijastavuuden ja läpinäkyvyyden vähentäminen rakenteellisilla ratkaisuilla, kuten muotoilluilla lasipinnoilla, kaihtimien tai varjostavien räystäiden käytöllä.

Myös olemassa olevien rakennusten ikkunoiden muuttaminen lintuystävällisiksi jälkikäteen on mahdollista. Edellä kuvatut pintakuviointit on

mahdollista toteuttaa teippausten tai tarroituksen avulla, ikkunoihin voidaan lisätä ikkunoiden hahmottamista helpottavia ristikoita ja muita rakenteita tai ikkunoita voidaan muutoin pintakäsittelä mattapintaisemmiksi (Schmid ym. 2013). Tämän aloitteen lähteistä ja lisätiedoista löytyvät linkit Sveitsin lintutieteellisen instituutin raporttiin (Schmid ym. 2013) sekä yhdysvaltalaisen Cornellin yliopiston lintutieteellisen yksikön artikkeliin, joissa esitetään perusteellisemmin useita tutkitusti toimivia keinoja lintujen ikkunatörmäysten välttämiseen.

Lintuystävälliseen lasirakentamiseen siirtyminen vaatii tuekseen ohjausta. Yksityiset toimijat, kuten rakennuttajat ja rakennusten suunnittelijat, eivät yksinään kykene muuttamaan rakentamisen kulttuuria, vaikka lintujen ikkunatörmäyskuolleisuuden ongelman tiedostaisivatkin. Toistaiseksi koko maata koskevaa sääntelyä ei ole valmisteilla. Helsingin kaupungilla on sen vuoksi kaavoitusvaltansa ansiosta arvokas mahdollisuus huomattavasti vauhdittaa lintuystävällistä rakentamista omalla alueellaan ja samalla näyttää hyvää esimerkkiä muille suomalaisille kaupungeille. Lintuystävällinen rakentaminen liittyy lisäksi suoraan mm. Helsingin kaupungin LUMO-ohjelman tavoitteisiin 1.9. ("Markkinoimme Helsinkiä luonto- ja lintupääkaupunkina") sekä 8.9. ("Vähennämme lintujen törmäysriskejä rakenteisiin neuvonnalla, ohjauksella ja esimerkkien avulla") ja tukee voimakkaasti kaupungin pyrkimystä julistautua Euroopan lintupääkaupungiksi. Lintuystävällinen lasirakentaminen on myös globaali kehityssuunta: lintuystävällisen rakentamisen edelläkävijänä toimiva New Yorkin kaupunki on edellyttänyt kaikelta uudelta rakentamiselta lintuystävällisten lasien käyttöä tammi-kuusta 2021 alkaen (NYC 2020).

Lintuystävälliseen lasirakentamiseen voisi yksinkertaisimmillaan ohjata muodoltaan seuraavan suuntainen yksittäinen määräys: "Yli 3 m²:n suuruisten yhtenäisten lasipintojen läpinäkyvyyttä ja heijastavuutta tulee pintakuvioidulla tai muilla tehokkaiksi osoitetuilla ja sijaintiin soveltuvilla keinoilla vähentää siten, ettei lasipinnoista ole vaaraa linnuille." Lintuystävällistä lasirakentamista koskevan tiedon ja kysynnän lisääntyessä myös tarjolla olevien ratkaisujen kirjo kasvaa, joten määräyksellä on syytä velvoittaa lintuystävälliseen lopputulokseen sallittujen teknisten keinojen määrittelyn sijasta.

Yksityishenkilön kuntalaisaloite

Xxxxx XXXXXXXXX on esittänyt Helsingin kaupungille 30.8.2022 saapuneessa kuntalaisaloitteessaan (104 osallistujaa) lintuystävällisen rakentamisen edistämistä.

Helsingin kaupungin on sisällytettävä rakennusjärjestykseen määräys lintuystävällisistä materiaaleista riittävällä tarkkuudella, että lopputulos

estää tehokkaasti lintujen törmäyksiä ja parantaa lintujen turvallisuutta kaikilla rakentamisen asteilla, ei vain esim. alla mainitussa luonto- ja luontoharrastusjärjestöjen aloitteessa tärkeiksi mainitsemilla alueilla, joiden osalta rakennusjärjestystä voi olla tarpeen täydentää asemakaavamääräyksillä. Lisäksi rakennusjärjestyksessä on edellytettävä seuranta- ja esiintyvien ongelmien korjaamista. Kaupunki voi kuitenkin tehdä määräykset muullakin hyväksi katsomallaan hallinnollisella tavalla, joka varmistaa toimivan lopputuloksen.

Tältä osin myös määräykset valosaasteeseen liittyen olisi syytä tarkistaa.

Perustelut:

Aloitteen perusteiksi käyvät samat perustelut, joita on esitetty parhailaan nimiä keräävässä Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry:n ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry:n Helsingin kaupungille tekemässä aloitteessa lintuystävällisestä lasirakentamisesta. Kommentoin kuitenkin alla aloitteessa mahdollisesti esiintyviä puutteita, jotka liittyvät määräysten vaikutusalaan ja kattavuuteen. Määräysten on koskettava tiettyjen alueiden sijaan/ohella suoraan myös vaarallisiin rakenteisiin.

Järjestöjen aloitteessa on mainittu "ympäristöä korkeampi rakentaminen", mutta ongelma alkaa maantasosta, esimerkkinä lehtokurppien törmäykset Helsingin ydinkeskustan alueella, ilmeisesti pääasiassa näyteikkunakorkeuksilla. Yhdysvalloissa törmäysten on arvioitu painottuvan 44 % mataliin rakennuksiin, 56 % keskikorkeisiin, ja 1 % korkeisiin. Rakennusten yhteyteen voidaan myös sijoittaa esim. linnuille erityisen vaarallisia lasisia seinämiä meluntorjuntaan tai kulun ohjaukseen, eivätkä nämä ole välttämättä kovinkaan korkeita.

Vastaavasti "tärkeiden pesimäalueiden tai yhtenäisen kaupunkirakenteen reunat" eivät välttämättä ole riittävä määritelmä, kun kyseinen alue itsessään on rakennetun ympäristön lintujen elinympäristö. Rakennetussa ympäristössä esiintyy monia lintulajeja kaikilla rakentamisen asteilla, ja monia erityisesti juuri ihmisen muokkaamassa ympäristössä. Kaikki lintujen esiintyminen ei keskity yksittäisiin paikkoihin, vaan hajaantuu, ja linnut myös liikkuvat paljon alueiden välillä.

Lintujen muuttoreittejä taas ovat hyvinkin kaikki kaupungin viheralueet. Esimerkiksi hippiäisiä törmää kantakaupungissa myös perinteisiin vanhojen rakennusten ikkunoihin etsiessään reittejä yksittäisten puiden välillä, eikä tilannetta ole syytä ainakaan pahentaa "moderneilla" lasilla. Tällaiset törmäykset hajaantuvat eri puolille, ja niiden kokonaismäärä jäänee huomaamatta. Vaikka törmäykset painottuisivat muuttoajankohtiin, ne eivät rajaudu siihen, eivätkä ole vaarana ainoastaan muuttolin-

nuille. Tilannetta sekavoittaa lisäksi valosaaste, joka houkuttelee lintuja niille täysin epäsopivaksi rakennettuun ympäristöön, siksi myöskään valosaastemääräyksiä ei voi kohdistaa "käytäväksi" ainoastaan luonnonympäristöihin, koska linnut ja muut eliöt reagoivat valoon etäämpää.

Järjestöjen aloitteen lopussa esimerkki, jossa määräys kohdistetaan "Yli 3 m²:n suuruisiin yhtenäisiin lasipintoihin" on hyvin puutteellinen siinä, että se ei määrittele "yhtenäistä," eli tärkeää on myös lasipintojen väliin jäävän alueen määrittelemineen, ja toisaalta mainittu pinta-ala on jo hyvin suuri. Esimerkiksi Taivallahden leikkipuiston rakennuksen yksi ainoa ikkuna on kerännyt suuren määrän törmäyksiä, kun muuten kauttaaltaan lasinen ja läpinäkyvä rakennus on peitetty puiseen kehykseen. Myös Tekniikantiellä Espoossa lasten leikkikenttää ympäröivän meluesteen mainitun kokoisista ikkunoista osa näyttää keräävän törmäyksiä toistuvasti. Vastaavasti Eliel Saarisen tie 9:n pihamuurin huomattavasti pienempiin lasi-ikkunoihin on törmännyt suhteessa mahdollisesti yhtä paljon kuin yläreunan yhtenäiseen lasielementtiin. New Yorkissa heijastavia lasipintoja vastaava osuus on määritelty sallimalla muita kuin lintuystävällisiä materiaaleja max. 1 m² 3 x 3 m alueella (pyöristetty), ja läpinäkyvien pintojen osalta muilla määräyksillä - Leed-krediitti taas edellyttää rakentamisen jälkeistä seuranta. Lasien väleissä voi myös olla hyvin ohuita kehyksiä, jotka eivät välttämättä vaikuta lopputulokseen kovin paljoa, ehkä suurimpia lintuja lukuun ottamatta.

Selvennyksenä järjestöjen aloitteessa mainitsemisissa ratkaisuisissa turvakuvioinnit tai muut ratkaisut on tehtävä ikkunoiden ulkopuolella tai uloimman ikkunan ulkopuolisilla pinnoilla. Koska turvaratkaisuidenkin jälkeen jäljelle jää vaihteleva törmäysriski, keskeisenä osaratkaisuna on oltava myös lasin kokonaismäärän vähentäminen. Lisäksi läpinäkyvien lasielementtien osalta (meluesteiden lasiosat, lasikaiteet, -seinämät, ja -kulmaukset ym.) lasipinnat on käsiteltävä turvallisiksi kokonaisuudessaan tai käytettävä muita materiaaleja.

Myös muiden materiaalien ja rakentamisratkaisujen turvallisuutta linnuille voi olla syytä tarkastella, ja huomioitava että myös mahdolliset lasia korvaavat materiaalit ovat linnuille turvallisesti toteutettuja. Esimerkiksi Niittykummun kauppakeskuksen julkisivua peittävään metalliverkkoon on väitetty leikkautuvan lintujen jalkoja, ja pintapuolisella materiaalin tarkastelulla tämä vaara on olemassa.

Toisin kuin järjestöjen aloitteessa ilmeisesti väitetään, että lintuystävällistä rakentamista koskevilla määräyksillä olisi jokin "esteettinen hinta", on mahdollista, että määräykset päinvastoin parantavat ja rauhoittavat rakennetun ympäristön estetiikkaa.

24.10.2023

Asia/9

Myös lintuja varsinaisesti tukevia rakentamisratkaisuja on olemassa, mutta tämä aloite rajoittuu rakenteiden turvallisuuteen.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 22.10.2023 mennessä. Kaupunginkanslia on myöntänyt vastaukselle lisää aikaa 30.10.2023 saakka.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuomas Hakala, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi
Ulpu Juvalainen, rakennuslakimies, puhelin: 09 310 26467
ulpu.juvalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Kunnan asukkaan aloite 9.12.2022, aloite Helsingin kaupungille lintuystävällisestä lasirakentamisesta](#)
- 2 [Kunnan asukkaan aloite, 30.8.2022, lintuystävällinen rakentaminen](#)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano